

DOI: 10.31866/2617-2674.8.1.2025.332390

УДК 791.632:792.026]:[316.64:7.073

АУДІОВІЗУАЛЬНИЙ ЗМІСТ ЕКРАНА ЯК ОСНОВА ВТІЛЕННЯ РЕЖИСЕРСЬКОГО ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

Олександр Бутко^{1а}, Вікторія Арустамова^{2а}

¹ доцент кафедри тележурналістики, заслужений журналіст України;
e-mail: butko2016@ukr.net; ORCID: 0000-0002-5054-284X

² магістр аудіовізуального мистецтва та виробництва;
e-mail: arustamovavika@gmail.com; ORCID: 0009-0004-5497-5767

^а Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Ключові слова:

режисерський задум;
режисер;
сценарій;
монтаж;
кіномистецтво;
суспільна свідомість;
аудіовізуальне
мистецтво

Анотація

Мета статті – проаналізувати вплив аудіовізуальних творів на суспільну свідомість, встановити роль сценарію у конструюванні ідейно-художнього осердя фільму, дослідити особливості використання монтажу задля утримання уваги аудиторії. Проаналізувати праці науковців і систематизувати складники аудіовізуального змісту екрана з метою впливу на глядача. Окреслити методи та засоби, які можуть бути використані для втілення режисерського авторського задуму. **Методологія дослідження.** Було застосовано такі методи: теоретичний – для аналізу та систематизації наявних інформаційних джерел і вивчення методів впливу на глядача, дослідження монтажних засобів в екранних творах; науковий – для опрацювання технічно-наукового матеріалу; емпіричний – для систематизації власного досвіду. Також застосовано системно-аналітичний підхід щодо визначення цілей і стратегій наукового дослідження, а саме: за допомогою спеціальних методів проаналізовано аудіовізуальний зміст екрана як основу втілення режисерського задуму, окреслено можливості впливу аудіовізуальних творів на суспільну свідомість. **Наукова новизна.** Вперше проаналізовано аудіовізуальний зміст екрана як основу втілення режисерського творчого задуму з метою впливу на глядача; за допомогою теоретичного аналізу систематизовано компоненти екранних мистецтв як складники режисерського задуму, визначено можливості цих складників у потенційному впливі на аудиторію. **Висновки.** У статті проаналізовано вплив аудіовізуальних творів на суспільну свідомість, за допомогою аналізу робіт науковців встановлено роль сценарію у конструюванні ідейно-художнього осердя фільму. Детально досліджено особливості використання монтажу з метою впливу на глядача. Узагальнено компоненти аудіовізуального змісту екрана як основи втілення режисерського задуму.

Як цитувати:

Бутко, І. та Арустамова, В., 2025. Аудіовізуальний зміст екрана як основа втілення режисерського творчого задуму. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 8 (1), с.79-91.

Формулювання проблеми

Кіно і телебачення є вагомою частиною культури суспільства. Аудіовізуальні твори з часу їх появи використовувалися для впливу на масову свідомість глядача. Телевізійні шоу, кінофільми, музичні кліпи та інші конфігурації екранних мистецтв здатні формувати світогляд, відігравати роль інформатора, провідника чи вчителя. Вони мають незліченні можливості засобів виразу, які швидко розвиваються і потребують детального вивчення.

Аудіовізуальний зміст екрана визначається режисерським задумом. Автор за допомогою спеціальних методів і засобів на різних етапах створення фільму, кліпу чи телепрограми має незліченні можливості впливу на аудиторію. Ключовими фазами формування твору з погляду режисерського задуму є написання та редактура сценарію як базису для ідейно-художнього осердя майбутнього кіно, кліпу чи телепередачі, а також монтаж – як завершальний, часто визначальний етап у формуванні аудіовізуального змісту екрана.

Науковий підхід до аналізу, систематизації та подальшого дослідження окресленої проблематики є актуальним для багатьох науковців, режисерів, продюсерів та авторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Г. Шиллер (Schiller, 1973) детально проаналізував вплив аудіовізуальних творів на суспільну свідомість і визна-

чив кіномистецтво як найдієвішу форму культурного імперіалізму.

В. Галлезе та М. Гьерра (Gallese and Guerra, 2020) досліджували вплив екранних мистецтв на аудиторію, а також вивчали реакції глядача на аудіовізуальні твори за допомогою інших наук – нейронауки, психології, соціології.

М. Кацуба (2013) осмислив кіно як засіб формування масової свідомості та затвердив фільм як важливий елемент у формуванні політичного ландшафту.

Вплив ЗМІ на сучасну аудиторію вивчали Л. Дементьева та Д. Сукова (2023). Авторки довели, що потужності медіа зробили їх четвертою гілкою влади в сучасному світі.

К. Грубич та А. Гичка (2020) визначили, що конфлікт є запорукою залученості глядача. Також автори вивчали драматичну зв'язку дія-протидія у контексті впливу на аудиторію.

В. Федоренко та Н. Суліма (2023) розглянули базис успішного кінопроекту з погляду компонентів візуального дискурсу та провели фундаментальне дослідження послідовності елементів дискурсу та їх природи.

Дослідженню особливостей втілення режисерського задуму екранного твору присвячено роботу Р. Ширмана та Д. Сиз (2020). Автори виявили проблеми пошуку виразності ідеї у фільмі, сформували принципи втілення задуму режисера та виокремили особливі способи впливу на глядача.

Р. Ширман та Д. Бердніков (Shyrman and Berdnikov, 2022) дослідили прояви драматургії в ігровому кіно та розгля-

нули основні аспекти формування інтересу в глядачів.

Аналіз процесів створення сучасної кінопродукції та встановлення ролі режисера у формуванні медіапродукту для сучасних споживачів зробили Л. Сванідзе та О. Верченко (2024). Вони довели важливість уміння режисера орієнтуватися в різних типах контенту, мати необхідні навички, знання та уявлення про тонкощі професії, знаходити правильні рішення для створення кіно-, телепродукції.

О. Ковш та О. Копачинський (2023) проаналізували феномен сприйняття людською свідомістю поєднання кінозображень у різному просторі й часі та з різною дією, визначили роль поєднання аудіо та відео. І. Гавран та Я. Попова (2019) визначили важливість розуміння психології монтажу для ефективної маніпуляції глядацьким сприйняттям.

У своїй роботі А. Медведєва та В. Кука (Medvedieva and Kuksa, 2024) визначили монтаж як творчий режисерський метод. Вони вивчали редагування як один із сегментів створення професійного аудіовізуального продукту.

К. Станіславська (2012) досліджувала та систематизувала властивості кліпового монтажу та його вплив на глядача.

Г. Чміль і К. Пшенична (2018) вивчали історію та теорію монтажу (від радянського кіноавангарду до сучасних практик), проаналізували монтаж як вузько-спеціальний кінематографічний засіб, дослідили його можливості та принципи.

Феномен «homo villicus» в екранному середовищі досліджували Г. Чміль, Н. Корабльова, О. Безручко (2024), Г. Чміль, Н. Корабльова, О. Безручко, Н. Жукова (Chmil, Korablova, Bezruchko and Zhukova, 2024); у постмодерній культурі – І. Гавран, С. Стоян, М. Рогожна, І. Вільчинська, Х. Плещан (Gavran et al., 2023).

У статті Б. Генцлер (2023) монтаж визначено як жест медіації та освіти, розглянуто педагогічні, естетичні, культурні та кінематографічні аспекти практики монтажу.

Художні та технічні засоби реалізації режисерського задуму в сучасній кіноіндустрії досліджували О. Безручко, Ю. Шевчук, Д. Андрієвський (Bezruchko, Shevchuk and Andriievskiy, 2022) та О. Вагнер, М. Коцький (2023).

Мета статті – проаналізувати вплив аудіовізуальних творів на суспільну свідомість. Визначити роль режисерського задуму у творенні аудіовізуального змісту екрана. Вивчити сценарій як базовий компонент у конструюванні ідейно-художнього осердя фільму. Дослідити особливості використання монтажу з метою впливу на глядача.

Основний матеріал дослідження

Кінематограф і телебачення з часу їх появи використовувалися для впливу на масову свідомість глядача, зокрема, аудіовізуальні твори здатні формувати світогляд, відігравати роль інформатора, провідника чи вчителя. Режисер майбутнього фільму, кліпу чи телепрограми має свій авторський задум, ідею, які прагне донести до глядача. За допомогою незліченних засобів вираження аудіовізуальний зміст екрана визначає ідейно-художнє ядро проєкту та ключ до сприйняття аудиторією (Bezruchko and Stepanenko, 2024).

Слід сказати, що важливими етапами формування твору з погляду режисерського задуму є створення сценарію як основи майбутнього проєкту та монтаж – фінальна фаза втілення думки автора з метою впливу на глядача.

Екранні мистецтва – це дієвий спосіб маніпуляцій масами, що використову-

ється не лише для розваги, але й для формування поглядів та ідеологій. Від самого початку свого існування, як зазначали О. Безручко, І. Гавран, О. Грабарчук, Н. Костюк та Г. Кот (Bezruchko, Gavran, Hrabarchuk, Kostiuk and Kot, 2020) у статті «Ідеологічні концепції у кінематографі міжвоєнного періоду», екранні мистецтва здобули репутацію не тільки як вияв творчості, але і як потужний інструмент пропаганди. Вплив аудіовізуальних творів на маси був визнаний і використаний політичними лідерами та соціальними рухами по всьому світу. Історія кіно показує, як воно стало засобом масової комунікації, здатним формувати та змінювати суспільні настрої. Г. Шиллер (Schiller, 1973, p.186) у своїй праці «Маніпулятори свідомості» розкриває ідею про те, що кіно має глибокий ідеологічний вплив: «Думати, що продукція кінопромисловості слугує тільки для розваги і не містить ідеологічного навантаження, значить свідомо ігнорувати одну з найдієвіших форм культурного імперіалізму». Науковець також зауважує, що «для досягнення найбільшого успіху маніпуляція має залишатися непомітною. Успіх маніпуляції гарантований, коли маніпульований вірить, що все, що відбувається, є природним і неминучим. Інакше кажучи, для маніпуляції потрібна фальшива дійсність, в якій її присутність не буде відчуватися» (Schiller, 1973, p.11). Очевидно, що кінопродукція – це не просто розвага, а й частина широкого культурного імперіалізму.

Кіно здатне створювати ілюзію реальності, що дає змогу глядачам сприймати подані ідеї як власні. Це робить кіно не лише дзеркалом суспільства, але й чинником формування його ідентичності. Зокрема, М. Кацуба (2013, с.139) зазначає, що «кожен фільм є по-

літичним документом, який відображає державну політику та ідеологічні установки. Так, кіно стає не просто засобом розваги, але й важливим елементом у формуванні політичного ландшафту».

Окрім вивчення впливу аудіовізуальних творів на масову свідомість через дослідження у психології та соціології, науковці вдалися до нейронауки. В. Галлезе та М. Гьерра (Gallese and Guerra, 2020, p.46) у своїй роботі «Емпатичний екран. Кінематограф і нейронаука» описують, «...як фізіологи, психологи, філософи та режисери вивчали мозок і тіла глядачів, намагаючись оцінити нашу схильність до зображень у русі, з одного боку, а також особливості та майбутні перспективи цього нового масового явища, з іншого». Вивчення впливу з погляду мозкової активності людини ще більше поглибило можливості авторів в аудіовізуальному виробництві.

Екранні мистецтва наразі набирають обертів як спосіб досягнення цілей щодо роботи з аудиторією у ЗМІ. Так, Л. Дементьєва та Д. Сукова (2023, с.9) у роботі «Вплив фейкових новин та дезінформації в аудіовізуальних медіа» описали можливості медіа: «Інформаційна революція перетворила ЗМІ в надзвичайно потужний інструмент – віртуальну четверту гілку влади, вплив якої на споживачів і так зване колективне несвідоме важко переоцінити».

Режисер визначає, як саме аудіовізуальний твір буде впливати на аудиторію. Ядро авторського задуму формується у декілька етапів – від початкової ідеї до моменту монтажно-візуалізації. Сценарій має одну з найвагоміших ролей у створенні ідейно-художнього осердя фільму. Цей документ містить не лише сюжетну лінію, але й переко-

глядача. Сценарій є мапою для всієї кінокоманди, вказуючи напрямок творчого процесу. Кожен персонаж, діалог і поворот сюжету формується з цього фундаментального документа. Історія, розказана через кіно, має резонувати з глядачем, залишаючи тривалий вплив і створюючи емоційний досвід. Л. Сванідзе та О. Верченко (Svanidze and Verchenko, 2024, р.79) зазначають, що «робота режисера, після того, як він погодить проєкт, починається із співпраці зі сценаристом. Йому потрібно ретельно вивчити матеріал, з яким йому доведеться працювати, а також внести необхідні корективи».

Доцільно сказати, що під час роботи режисера зі сценарієм формується емоційний відгук кіно, впливаючи на сприйняття глядача. Через діалоги та описи сценарій передає підтексти і теми, які резонують із соціальними та культурними контекстами. Він також визначає візуальний стиль фільму, вказуючи на ключові моменти для кінематографічного акценту. На етапі драматургії фільму автор формує своє бачення. Режисерський задум стає ідейно-художнім ядром проєкту. Так, Р. Ширман і Д. Сиз (2020, с.76) зазначили, що «режисерське вирішення екранного твору є чи не найважливішим елементом режисерської роботи. Правильно підібрані інструменти для реалізації стають ключем до глядацького сприйняття».

Режисерський задум найкращих митців екрана, зокрема Олександра Довженка (Myslavskiy, Chmil, Bezruchko and Markhaichuk, 2020; Bezruchko, 2024), Дзиги Вертова (Myslavskiy, Chmil, Bezruchko and Cherkasova, 2020), Івана Кавалерідзе та ін. (Myslavskiy, Chmil, Bezruchko and Kupriichuk, 2021), може виражатися через художні об-

рази, цитування інших режисерів або мистецьких творів. Р. Ширман і Д. Сиз (2020, с.76) підкреслюють, що є багато способів втілення авторського задуму, і саме вибір режисера визначає, як він вплине на глядача.

В. Федоренко та Н. Суліма (2023, с.216), вивчаючи процес конструювання ідейно-художнього осердя фільму та базис успішного кінопроєкту з погляду компонентів візуального дискурсу, наголошують, що «першим елементом дискурсу є реальність, тобто обставини та факти, які пов'язані між собою». Авторки зазначають, що текст є одним із найважливіших компонентів дискурсу, адже без нього не може існувати сценічне й аудіовізуальне мистецтво, та доводять, що «саме літературний текст є основоположником "природного конфлікту"». Наступним, на їхню думку, складником є режисерський задум, який об'єднує всі попередні компоненти в цілісний образний механізм, що уособлює зародження головної ідеї, а останнім – художній образ кінофільму. Тобто вдала робота з кожним елементом фільму і є основою для успішного звукозорового продукту.

Погоджуються з тезою про основоположність конфлікту й Р. Ширман та Д. Бердняков (Shyrman and Berdnikov, 2022, р.201) і, зокрема, називають «концепцію конфлікту» ключовим принципом визначення теорії драми: «конфлікт від латинського "conflictus" означає зіткнення».

К. Грубич та А. Гичка (2020, с.22) зазначили: «У кінематографі важливо, щоб на екрані між героями зароджувався якомога гостріший конфлікт». Важливість конфлікту вони підкреслили тим, що саме складність ситуації змушує глядача бути залученим у те, що відбувається на екрані.

Так, О. Венгер і М. Коцький (2023, с.88) у своїй роботі «Художні та технічні засоби реалізації режисерського задуму в сучасній кіноіндустрії» зазначають, що від початку розробки аудіовізуального твору автор має зауважити, як максимально змістовно використати драматургію фільму для подальшого втілення ідейно-художнього задуму режисера. Варто погодитись і з тезою авторів, що «механізми реалізації творчого задуму, ретельно підібрані стосовно кожного практичного випадку, є основою вибудовування глядацького сприйняття саме під тим кутом, що потрібен режисеру, а відтак стають незамінним творчим інструментарієм в арсеналі творців фільмів» (Венгер та Коцький, 2023, с.86). Окрім цього, автори наголошують на тому, що з появою сучасних технологій у нашому житті посилюється і розповсюдженість маніпулятивних практик за допомогою монтажних засобів. Варто погодитися з дослідниками в тому, що редагування дає різноманітні можливості впливу на аудиторію та нові методи втілення режисерського задуму.

Від технічної функції монтажу – збирати шматки плівки в єдине ціле, він все більше стає інструментом автора у створенні творчої візуалізації думки. Так, А. Медведєва і В. Кукса (Medvedieva and Kuksa, 2024, p.45) у роботі «Монтаж як творчий режисерський метод у сучасній аудіовізуальній культурі» зазначають, що професійно створений аудіовізуальний продукт, одним із сегментів якого є редагування, підводить глядача до розкриття теми, прояву емоцій, співпереживання з героями фільму та розуміння перебігу подій.

Доцільно зауважити, що А. Покулевська (2022, с.167) виокремлює такі кі-

нематографічні засоби, як монтажний принцип, кадри та плани різної крупності, ракурси, ритм, мізансцени. Можна погодитися з визначенням терміна «монтаж», який пропонують Г. Чміль та К. Пшенична (2018, с.101): «Монтаж – це специфічний спосіб організації культурного буття, який взяв на озброєння кінематограф і користується ним у найрізноманітніших художніх цілях».

Б. Хенцлер (Henzler, 2023, p.144) у своїй роботі «Монтаж як жест медіації та освіти» визначає цей етап постпродакшну як аналітичний і конструктивний процес в аудіовізуальному середовищі фільму, який може конструювати значення кожного кадру. Тобто автор трактує монтаж як естетичну композицію.

Слід сказати, що механічне та цифрове редагування – це творчий технічний процес, що містить низку кроків, які спрямовані на побудову аудіовізуального повідомлення, незалежно від того, чи це здійснюється через маніпулювання фрагментами плівки, перевірки запису на плівку або перенесення цифрових фрагментів із системи нелінійного монтажу. Від початку кінематографа і протягом усього часу існування це мистецтво було єдиним способом відтворення дійсності в русі. Монтаж був і є останнім і часто визначальним етапом створення фільму. З розвитком технологій запису та аудіовізуальної передачі операційні функції та професійні профілі значно зблизилися до такої міри, що розрізнити їх практично неможливо.

На відміну від методу зв'язування зображень, кінематографічний монтаж має в основі більше, ніж принцип порівняння – тобто операцію, яка виконується прагматично. Це пояс-

нюється тим, що фільм є візуальним засобом, основним елементом якого є зображення як просторове розташування, яке, однак, розвивається лінійно. Це означає, що кіномонтаж насамперед функціонує синтагматично, як визначена послідовність зв'язків. Ці зв'язки базуються не лише на відмінності та подібності, а й на наративній чи аргументаційній логіці, або навіть на музичних відповідностях. Людина в процесі еволюції сприймала візуальну реальність безперервним потоком зображення, а з появою монтажу зустрілася з новим явищем – розкадрованою сценою. Так, В. Мерч (Murch, 2001, р.18) у статті «У мить ока: погляд на монтаж фільму» зазначає, що наявність різкого перенесення з однієї реальності в іншу могло дезорієнтувати глядача. На щастя, все вийшло навпаки. Глядачі не лише швидко сприймали граматику нового кіно, але й чекали новизни в ній.

Над створенням і виготовленням аудіовізуальних творів, реклами, музичних кліпів, фільмів, роликів працює велика команда: сценаристи, режисери, оператори, декоратори, диктори, співаки, актори, дизайнери та ін. Роль візуальних і музичних засобів у досягненні успіху величезна, але все залежить від звукозорового повідомлення. Вагомим складником монтажної конструкції для створення нової художньої якості у багатьох творців стає укрупнення унікальної деталі, що має естетичну цінність і осмисленість завдяки включеності до цілого. Так, для проникнення в сутність явища не обов'язково знімати об'єкт в цілому, достатньо відібрати елементи, а потім уже з них, асоціюючи, стисло передати інформацію про ціле. Швидкість зміни планів є одним з найпоширеніших за-

собів задля загострення напруги. Найчастіше цей метод використовується в екшн-фільмах. Наприклад, коли на екрані відбувається активна сцена: бійка протагоніста та антагоніста або запальна суперечка подружжя, або погоня маніяка за жертвою – ритм і «пульс» сцени прискорюється, тривалість кадрів зменшується, крупність планів збільшується, використовується метод «рухомої камери». Коли сцена закінчується, темпоритм уповільнюється, і глядач «видихає». Так, К. Станіславська (2012, с.227) стверджує, що для кліпового монтажу характерні «швидкість (кадри тривають секунди чи долі секунди), ритмічність (задане співвідношення з ритмом музики, що звучить) і різкість (жодні правила класичного монтажу, що забезпечують глядачу єдність простору і часу, тут не виконуються».

О. Ковш та О. Копачинський (2023, с.113) у статті «Особливості монтажу в сучасному аудіовізуальному виробництві: спецефекти та переходи» вказують на те, що розуміння психології монтажу надає змогу митцям максимально ефективно маніпулювати сприйняттям їхніх аудіовізуальних творів і, як наслідок, змушувати глядача переживати емоції під час перегляду, що і є, на думку авторів, ключовою опцією кіно. Р. Ширман і Д. Сиз (2020, с.78) також вважають, що монтаж є вирішальним етапом у формуванні майбутнього емоційного досвіду аудиторії: «яким засобом буде закодована інформація, за допомогою якого синтезу зображальних семіотичних маркерів буде викладена історія кожен автор обирає самостійно відповідно до задачі екранного твору».

Режисер створює оригінальні кінообрази завдяки маніпуляціям з кадра-

ми й у такий спосіб демонструє найвищі прояви культури думки, творчої інтуїції. Але, з іншого боку, постійно генеруючи нові сенси, ідеї в монтажному ланцюзі, досягаючи межі конструювання образів, автор пов'язаний з постійним ризиком зайти занадто далеко у візуальних експериментах. У такому разі облік діалектики естетичного та морального в акті створення нового дасть можливість сформувати режисеру монтажу установку, близьку до ідеї єдності філософського мислення та творчого, чуттєвого та раціонального, морального та матеріального. Так, творча думка автора, вловивши загальну картину, схоплює дискретні елементи, частинки та встановлює такі зв'язки між ними, які більш ніж достатньо дають змогу проникнути коротким шляхом у сутність загальної картини. Вибір вирішальної деталі є інтуїтивною здогадкою або залежить від свідомого пошуку, але це той процес, який вирізняє великого майстра, що демонструє свої домінуючі ідеали у створенні нових евристичних поєднань образів. Цю думку підтверджують і Г. Чміль та К. Пшенична (2018, с.102): «Монтаж, можливо, тому і є одним з ключових понять сучасної естетики, що це найбільш яскрава метафора вільної конструктивної творчості та її рефлексії».

Отже, варто наголосити на тому, що які б засоби виразу не використовував режисер, сутність його роботи має базуватися на поставлених цілях у взаємодії з глядачем та візуалізації ідейно-художнього задуму.

Висновки

Кінематограф і телебачення постають не лише як джерело розваги, але і як потужний інструмент соціального

впливу, здатний формувати ідеології, впливати на масову свідомість і навіть непомітно маніпулювати глядачами в межах культурного імперіалізму. Історичні лідери використовували аудіовізуальне мистецтво для поширення своїх ідеологій, що свідчить про його здатність слугувати зброєю пропаганди, впливаючи на суспільні переконання та настрої. Фільм може як документ відображати ситуацію в державі. Відповідно, кіно та телебачення стають важливими елементами у формуванні політичного ландшафту та відіграють ключову роль у культурному житті суспільства, впливаючи на його ідентичність і цінності. Так, аудіовізуальне мистецтво є не просто творчим виявом автора, але й інструментом соціальної інженерії.

Режисер як творець аудіовізуального змісту має незліченні можливості засобів виразу взаємодії з аудиторією. Майбутнє ідейно-художнє ядро фільму конструюється на етапі ідеї, втіленої у сценарії, та остаточно формується у своїй естетизації під час постпродакшну. Драматургія аудіовізуального твору слугує фундаментом для розкриття режисерського задуму, розвитку конфлікту та образної візуалізації.

Монтаж як один із найефективніших виражальних засобів маніпулювання увагою глядача є важливим складником втілення ідейно-художньої візуалізації авторської думки. Режисер використовує ритмічність, швидкість зміни планів чи укрупнення унікальної деталі з метою маніпулювання аудиторією. Аудіовізуальний зміст екрана має ключову роль у визначенні емоційного досвіду глядача та ствердженні автора в успішності використання інструментів та засобів виразу у досягненні поставленої мети.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Венгер, О. та Коцький, М., 2023. Художні та технічні засоби реалізації режисерського задуму в сучасній кіноіндустрії. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (1), с.83-91. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279247>
- Гавран, І. та Попова, Я., 2019. Роль кінематографа у житті сучасної людини. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2 (2), с.181-187. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185700>
- Грубич, К. та Гичка, А., 2020. Драматичний конфлікт: дія-протидія. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 3 (1), с.20-28. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202650>
- Дементьєва, Л. та Сукова, Д., 2023. Вплив фейкових новин та дезінформації в аудіовізуальних медіа. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (1), с.8-19. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279226>
- Кацуба, М., 2013. Художнє кіно як засіб формування масової політичної свідомості. *Політичний менеджмент*, 1-2, с.136-144.
- Ковш, О. та Копачинський, О., 2023. Особливості монтажу в сучасному аудіовізуальному виробництві: спецефекти та переходи. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (1), с.105-117. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279255>
- Покулевська, А., 2022. Становлення та теоретичне осмислення поетики монтажу і кадру в кінематографі. *Polonistyczne-Ukrainoznawcze Studia Naukowe*, [e-journal] 3, с.165-173. DOI: 10.15804/PPUSN.2022.03.18
- Станіславська, К.І., 2012. *Мистецько-видовищні форми сучасної культури*. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв.
- Федоренко, В. та Суліма, Н., 2023. Екранізація в сучасному аудіовізуальному виробництві. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (2), с.213-223. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289308>
- Чміль, Г. та Пшенична, К., 2018. Монтаж кіно: від радянського кіноавангарду до сучасних практик монтажу. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 2, с.98-106. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2018.151823>
- Чміль, Г.П., Корабльова, Н.С. та Безручко, О.В., 2024. Номо villicus у сучасному екранному середовищі. В: *Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка*. Київ: Видавничий центр КНУКІМ, Т.10, с.214-240.
- Ширман, Р. та Сиз, Д., 2020. Особливості специфіки втілення режисерського задуму екранного твору. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 3 (1), с.75-82. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202663>
- Bezruchko, O. and Stepanenko, N., 2024. Cinema as a Basis for the Formation / Creation of Modern National Identity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.20-30. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302756>

- Bezruchko, O., 2024. Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, [e-journal] 18 (3), pp.291-308. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393930>
- Bezruchko, O., Gavran, I., Hrabarchuk, O., Kostyuk, N. and Kot, H., 2020. Ideological concepts in the cinematography of the interwar period. *Astra Salvensis*, 1, pp.669-690.
- Bezruchko, O., Shevchuk, Y. and Andriievskiy, D., 2022. The Role of the Latest Technologies in the Media Production Development. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.166-172. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269505>
- Chmil, H., Korablova, N., Bezruchko, O. and Zhukova, N., 2024. Homo villicus in the cinema environment: justifiably and limits of the index. *Revista Convergências*, [e-journal] 17 (33), pp.123-142. <https://doi.org/10.53681/c1514225187514391s.33.235>
- Gallese, V. and Guerra, M., 2020. *The Empathic Screen: Cinema and Neuroscience*. Oxford: Oxford University Press.
- Gavran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>
- Henzler, B., 2023. Montage as a gesture of mediation and education. *Film Education Journal*, [e-journal] 6, pp.141-161. <https://doi.org/10.14324/FEJ.06.2.06>
- Medvedieva, A. and Kuksa, V., 2024. Editing as a Creative Director's Method in Modern Audiovisual Culture. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.42-50. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302760>
- Murch, W., 2001. *In the Blink of an Eye: A Perspective on Film Editing*. 2nd ed. New York: Silman-James Press.
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Cherkasova, N., 2020. From "The Eleventh Year" to "The Man with a Movie Camera": conceptual search of Dziga Vertov. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 60 (3), pp.507-514. <https://doi.org/10.13187/me.2020.3.507>
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Kupriichuk, V., 2021. Formation of Ukrainian Newsreel and Documentary Cinema in 1923–1928. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 17 (4), pp.684-692. <https://doi.org/10.13187/me.2021.4.684>
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Markhaichuk, N., 2020. Poetics of Ukrainian Film "Earth": Oleksandr Dovzhenko's Conceptual Search. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 60 (4), pp.713-720. <https://doi.org/10.13187/me.2020.4.713>
- Schiller, H., 1973. *The Mind Managers*. Boston: Beacon Press.
- Shyrman, R. and Berdnikov, D., 2022. Manifestations of Drama in Feature Films. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.199-206. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269528>
- Svanidze, L. and Verchenko, O., 2024. Director in Modern Content: From Idea to Implementation. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.77-86. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302766>

REFERENCES

- Bezruchko, O. and Stepanenko, N., 2024. Cinema as a Basis for the Formation / Creation of Modern National Identity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.20-30. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302756>

- Bezruchko, O., 2024. Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, [e-journal] 18 (3), pp.291-308. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393930>
- Bezruchko, O., Gavran, I., Hrabarchuk, O., Kostiuik, N. and Kot, H., 2020. Ideological concepts in the cinematography of the interwar period. *Astra Salvensis*, 1, pp.669-690.
- Bezruchko, O., Shevchuk, Y. and Andriievskiy, D., 2022. The Role of the Latest Technologies in the Media Production Development. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.166-172. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269505>
- Chmil, H. and Pshenychna, K., 2018. Montazh kino: vid radianskoho kinoavanhardu do suchasnykh praktyk montazhu [Film Editing: From Avant-garde Films to Modern Editing Practice]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2, pp.98-106. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2018.151823>
- Chmil, H., Korablova, N., Bezruchko, O. and Zhukova, N., 2024. Homo villicus in the cinema environment: justifiably and limits of the index. *Revista Converências*, [e-journal] 17 (33), pp.123-142. <https://doi.org/10.53681/c1514225187514391s.33.235>
- Chmil, H.P., Korablova, N.S. and Bezruchko, O.V., 2024. Homo villicus u suchasnomu ekrannomu seredovyshchi [Homo villicus in the modern screen environment]. In: *Mystetstvoznavstvo. Sotsialni komunikatsii. Mediapedahohika* [Art History. Social Communications. Media Pedagogy]. Kyiv: KNUCA Publishing Centre, Vol.10, pp.214-240.
- Dementieva, L. and Sukova, D., 2023. Vplyv feikovykh novyn ta dezinformatsii v audiovizualnykh media [Impact of Fake News and Disinformation in Audiovisual Media]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.8-19. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279226>
- Fedorenko, V. and Sulima, N., 2023. Ekranizatsiia v suchasnomu audiovizualnomu vyrobnytstvi [Screen Adaptation in Modern Audiovisual Production]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (2), pp.213-223. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289308>
- Gallese, V. and Guerra, M., 2020. *The Empathic Screen: Cinema and Neuroscience*. Oxford: Oxford University Press.
- Gavran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>
- Havran, I. and Popova, Ya., 2019. Rol kinematohrafa u zhytti suchasnoi liudyny [The Role of Cinematography in the Life of a Modern Person]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 2 (2), pp.181-187. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.2.2.2019.185700>
- Henzler, B., 2023. Montage as a gesture of mediation and education. *Film Education Journal*, [e-journal] 6, pp.141-161. <https://doi.org/10.14324/FEJ.06.2.06>
- Hrubych, K. and Hychka, A., 2020. Dramatychnyi konflikt: diia-protydiia [Dramatic Conflict: Action-counteraction]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 3 (1), pp.20-28. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202650>
- Katsuba, M., 2013. Khudozhnie kino yak zasib formuvannia masovoi politychnoi svidomosti [Feature Cinema as a Means of Forming Mass Political Consciousness]. *Politychnyi menedzhment*, 1-2, pp.136-144.

- Kovsh, O. and Kopachynskiy, O., 2023. Osoblyvosti montazhu v suchasnomu audiovizualnomu vyrobnytstvi: spetsefekty ta perekhody [Features of Editing in Modern Audiovisual Production: Special Effects and Transitions]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.105-117. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279255>
- Medvedieva, A. and Kuksa, V., 2024. Editing as a Creative Director's Method in Modern Audiovisual Culture. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.42-50. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302760>
- Murch, W., 2001. *In the Blink of an Eye: A Perspective on Film Editing*. 2nd ed. New York: Silman-James Press.
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Cherkasova, N., 2020. From "The Eleventh Year" to "The Man with a Movie Camera": conceptual search of Dziga Vertov. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 60 (3), pp.507-514. <https://doi.org/10.13187/me.2020.3.507>
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Kupriichuk, V., 2021. Formation of Ukrainian Newsreel and Documentary Cinema in 1923–1928. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 17 (4), pp.684-692. <https://doi.org/10.13187/me.2021.4.684>
- Myslavskiy, V., Chmil, G., Bezruchko, O. and Markhaichuk, N., 2020. Poetics of Ukrainian Film "Earth": Oleksandr Dovzhenko's Conceptual Search. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, [e-journal] 60 (4), pp.713-720. <https://doi.org/10.13187/me.2020.4.713>
- Pokulevska, A., 2022. Stanovlennia ta teoretychne osmyslennia poetyky montazhu i kadru v kinematohrafi [Formation and theoretical understanding of the poetics of editing and frame in cinematography]. *Polonistyczno-Ukrainoznawcze Studia Naukowe*, [e-journal] 3, pp.165-173. DOI: 10.15804/PPUSN.2022.03.18
- Schiller, H., 1973. *The Mind Managers*. Boston: Beacon Press.
- Shyrman, R. and Berdnikov, D., 2022. Manifestations of Drama in Feature Films. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.199-206. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269528>
- Shyrman, R. and Syz, D., 2020. Osoblyvosti spetsyfiky vtilennia rezhyserskoho zadumu ekrannoho tvor [Peculiarities of the Implementation Specificity of the Director's Idea in the Screen Work]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 3 (1), pp.75-82. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202663>
- Stanislavska, K.I., 2012. *Mystetsko-vydovyshchni formy suchasnoi kultury* [Artistic and spectacular forms of contemporary culture]. Kyiv: National Academy of Culture and Arts Management.
- Svanidze, L. and Verchenko, O., 2024. Director in Modern Content: From Idea to Implementation. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.77-86. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302766>
- Venher, O. and Kotskiy, M., 2023. Khudozhni ta tekhnichni zasoby realizatsii rezhyserskoho zadumu v suchasni kinomystetstvi [Artistic and Technical Means of Realizing the Director's Idea in the Modern Film Industry]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.83-91. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279247>

Надійшла: 11.11.2024; Прийнято: 02.01.2025;
Стаття була вперше опублікована онлайн: 13.06.2025

AUDIOVISUAL SCREEN CONTENT AS A BASIS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE DIRECTOR'S CREATIVE IDEA

Oleksandr Butko^{1a}, Viktoriia Arustamova^{2a}

¹ Associate Professor at the Department of Television Journalism Honored Journalist of Ukraine;
e-mail: butko2016@ukr.net; ORCID: 0000-0002-5054-284X

² Master of Audiovisual Arts and Production;
e-mail: arustamovavika@gmail.com; ORCID: 0009-0004-5497-5767

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to analyse the impact of audiovisual works on the public consciousness, to establish the role of the script in constructing the ideological and artistic core of the film, and to explore the peculiarities of using editing to hold the audience's attention. To analyse the works of scholars and systematise the components of the audiovisual content of the screen in order to influence the viewer. To outline the methods and means that can be used to realize the director's author's idea. Research methodology. The following methods were used: theoretical – to analyse and systematise available information sources and study methods of influencing the viewer, study of editing tools in screen works; scientific – to process technical and scientific material; empirical – to systematise one's own experience. The author also applied a systematic and analytical approach to define the goals and strategies of scientific research, namely: using special methods, the audiovisual content of the screen was analyzed as the basis for the realization of the director's idea, and the possibilities of the influence of audiovisual works on public consciousness were outlined. **Scientific novelty.** For the first time, the audiovisual content of the screen is analyzed as the basis for the implementation of the director's creative idea in order to influence the viewer; with the help of theoretical analysis, the components of the screen arts as components of the director's idea are systematized, the possibilities of these components in potentially influencing the audience are determined. **Conclusions.** The article analyses the influence of audiovisual works on the public consciousness, and by analysing the works of scholars, the role of the script in constructing the ideological and artistic core of the film is established. The peculiarities of using montage to influence the viewer are studied in detail. The components of the audiovisual content of the screen, as the basis for the realisation of the director's intention, are generalised.

Keywords: director's idea; director; script; editing; cinema art; social consciousness; audiovisual art

